

Departementaal Vertrouwelijk
Rijksoverheid

Wekelijks maatschappelijk beeld COVID-19

Disclaimer: dit document is opgesteld door DSC-19. De indicatoren en duiding in dit document zijn indicatief, het betreft geen wetenschappelijk onderbouwing.

24-8-2020

Highlights van deze week

1. Naleving en draagvlak

- Veel regio's geven aan dat de regels goed nageleefd worden en dat de handhaving geen problemen oplevert.
  - Sommige regio's geven aan dat er minder draagvlak is voor het handhaven van coronaregels.
  - Als er problemen zijn, dan vaak in de horeca en bij feestjes.
  - Met de start van het sportseizoen ook meer drukte op sportvelden.
- Forse toename ten opzichte van week 34 van het gebruik van OV (+15%). Het OV-gebruik (aantal check-ins) was in week 35 gelijk aan circa 70% van het niveau in dezelfde periode in 2019. Reizigers reizen meer verspreid over de dag.
- Het gebruik van het hoofdwegennet lag rond de 87-93% ten opzichte van het niveau van 2019 (gemeten in intensiteiten). Wel waren er in vergelijking met vorig jaar 50% minder files.

Zie slides 7-11 voor nadere toelichting

2. Maatschappelijke gevolgen

- Toename bijstand het grootste onder jongeren.
- Verdere stijging toename voedselbanken.

Zie slide 12 voor nadere toelichting

3. Economische gevolgen

- **In 2^e kwartaal is de economie door een ongekennde terugval gegaan, met 8,5% krimp.** Samen met de krimp (van 1,5%) in het eerste kwartaal betekent dit dat het bbp bijna 10% lager ligt dan eind 2019. Het bbp is daarmee teruggeworpen naar het niveau van 2014. In internationaal opzicht is de krimp relatief beperkt.
- **Hoewel de economie inmiddels weer groeit, zijn we de economische gevolgen van deze klap zeker nog niet te boven. Het CPB verwacht dit jaar een flinke recessie, van 5,1%.** Voor volgend jaar verwacht CPB slechts gedeeltelijk herstel (3,2% groei).
- **De situatie op de arbeidsmarkt is in juli weinig veranderd.** Het aantal werkenden en het aantal WW-uitkeringen blijft min of meer stabiel. De werkloosheid loopt beperkt op.

Zie slides 13-19 en 23 voor nadere toelichting

4. Gebruik noodregelingen

- **De uitstaande belastingschuld daalt licht de laatste twee weken.** Dat geldt ook voor het aantal debiteuren.
- **De NOW-2 en TVL zijn van start gegaan.** Voor de NOW-2 zijn inmiddels 37,9 duizend toekenningen en voor TVL 26,5 duizend.
- De Tozo maakt dat een aanzienlijk kleiner deel van de zelfstandigen bij omzetverlies op korte termijn in de financiële problemen raakt.

Zie slides 20-22 voor nadere toelichting

5. Ontwikkelingen buitenland/CAS/BES

- Eurostat meldt dat de economie van de eurozone in het tweede kwartaal een krimp heeft vertoond van 12,1% in vergelijking met het eerste kwartaal. De onderlinge verschillen zijn fors; -10% in Duitsland tot -18,5% in Spanje.
- In de meeste omringende landen blijft het aantal besmettingen dalen (Bel, Den, VK, ZWE, ZWI). Tegelijk blijft het aantal besmettingen oplopen in Zuid-Europa (SPA, ITA en FRA). Vooral in Spanje ligt het aantal besmettingen hoog: in de regio Madrid lag het aantal besmettingen op 03/09 op >400/100 000 inwoners/14 dagen
- België heeft komende weken vermoedelijk een overcapaciteit aan testlaboratoria en is overweegt deze aan te bieden aan NL. Er is opvolging met VWS.
- Het aantal besmettingen in Carabisch Nederland loopt op.
- Bonaire heeft aanvullende maatregelen genomen: De vliegverbinding met Curaçao is per 4 september beëindigd. Daarnaast zijn er maximaal aantal mensen bij publieke bijeenkomsten vastgesteld

Zie slides 24-27 voor nadere toelichting

Omgevingsbeeld (7 september)

> **Aandachtspunten uit de media**

- > De persconferentie is minder prominent in de media dan eerdere keren. Media-aandacht gaat vooral uit naar de lessons learned-brief en Grapperhaus. Rutte stelde geen groot nieuws te hebben, maar de media zien in het gewijzigde verpleeghuisbeleid iets anders. De kritiek is: waarom kon dit niet eerder?
- > Acute zorgen bestaan over de hoeveelheid beschikbare coronatests. De media benadrukken de belofte van minister De Jonge voor voldoende tests en dat zowel het nieuwe verpleeghuisbeleid als de regionale aanpak gestoeld zijn op testen.
- > De media spreken over een lastig debat voor Grapperhaus met vraagtekens over zijn gezag. Het leidt tot de vraag of het moeilijk uit te leggen beleid anders moet.
- > Bezorgde deskundigen over de versnipperde regie in de crisis en bezuinigingen op de GGD's sinds 2008. Zo is opschalen lastig, terwijl pandemie hoog staat in de risicobeoordeling van Veiligheidsregio's en het Nationaal Veiligheidsprofiel.

Uitingen in de media over de gevolgen van het coronavirus COVID-19 voor de programmadirectie COVID-19 beleidsterreinen. Dit betreft een selectie van het belangrijkste nieuws van de afgelopen dagen, verzameld door de Directie Communicatie Covid-19. Heb je vragen? Stuur een e-mail naar 5.1.2@minjenv.nl.

Rijksoverheid

Dashboard PSC-19

8-9-2020

1. Naleving en Draagvlak

1.1 Nalevingsmonitor veiligheidsregio's LOT-C

Highlights naleving weekend 4-6 september

- Veel regio's geven aan dat de regels goed nageleefd worden en dat de handhaving geen
  - problemen oplevert.
  - • Sommige regio's geven aan dat er minder draagvlak is voor het handhaven van coronaregels.
  - • Als er problemen zijn, dan vaak in de horeca en bij feestjes.
  - • Met de start van het sportseizoen ook meer drukte op sportvelden.
  - • Handhaving bij thuissituaties is lastig.
  - • Enkele bijzonderheden:
    - o Drenthe: Op zaterdag overtredingen geconstateerd bij Kermis Assen en DTM races, organisatoren zijn aangesproken, zondag zonder incidenten verlopen
    - o Kennemerland: Veel afstemming over en met de Bazaar in Beverwijk. Vier hallen zijn dicht gebleven.
    - o Haaglanden: Mensen hielden zich het afgelopen weekend op meerdere plaatsen niet aan de richtlijnen. Gedurende het hele weekend waren er meerdere meldingen van geluidsoverlast door **tuin-/buurt-/huisfeesten**.

1. Naleving en Draagvlak

1.2 Nalevingsmonitor (LOT-C)

LOT-C Nalevingsmonitor

Legenda																													
	niet geleverd																												
	goed																												
	redelijk																												
	slecht																												
		Groningen	Fryslân	Drenthe	Usselland	Twente	Noord- en Oost-Gelderland	Gelderland-Midden	Gelderland-Zuid	Utrecht	Noord-Holland-Noord	Zaanstreek-Waterland	Kennemerland	Amsterdam-Amstelland	Gooi en Vechtstreek	Haaglanden	Hollands Midden	Rotterdam-Rijnmond	Zuid-Holland-Zuid	Zeeland	Midden- en West-Brabant	Brabant-Noord	Brabant-Zuidoost	Limburg-Noord	Zuid-Limburg	Flevoland			
28 t/m 30 augustus		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25			
In hoeverre worden de landelijke richtlijnen in de regio nageleefd?																													
In hoeverre zijn de richtlijnen binnen de regio te handhaven?																													

Over de monitor

Er is aan de 25 veiligheidsregio's uitgevraagd in welke mate de landelijke richtlijnen nageleefd worden en in hoeverre deze zijn te handhaven. De richtlijnen zijn:

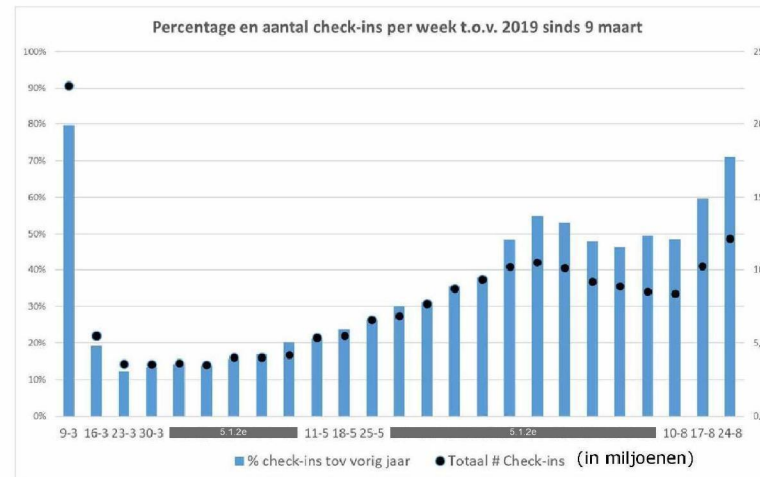
- Vermijd drukke plekken
- Houd 1,5 meter afstand

Personenmobiliteit (1)

Openbaar vervoer

- Het OV-gebruik (aantal check-ins) was in week 35 gelijk aan circa 70% van het niveau in dezelfde periode in 2019. Dit een forse toename (15%) t.o.v. vorige week die verklaard kan worden door het eindigen van de vakantieperiode in verschillende landsdelen. In vergelijking met een reguliere weekdag in de zomer van 2019 is het gebruik 45-50%.
  - *NB: Bovenstaand beeld is opgesteld o.b.v. Translink data, data van vervoerders laten cijfermatig een iets hoger/lager gebruik zien, dit komt door een verschil in referentiewaarden (Translink houdt een referentieperiode van een maand aan).
- Het OV-gebruik is redelijk verspreid over de dag. Er is sprake van een beperkte spitspiek in de ochtend en avond. Opvallend is de stijging in zowel de ochtend als avondspits, deze stijging is hoger dan die in de daluren. Dit is een aandachtspunt voor de komende weken
- Sinds 1 juli worden nauwelijks knelpunten waargenomen. Aandachtspunt is de drukte op drukke knooppunten/perrons en specifieke drukte met warm weer in het OV rond de badplaatsen.
- Het personenvervoer op de Waddenveren ligt de afgelopen vakantieperiode rond hetzelfde niveau als in 2019.

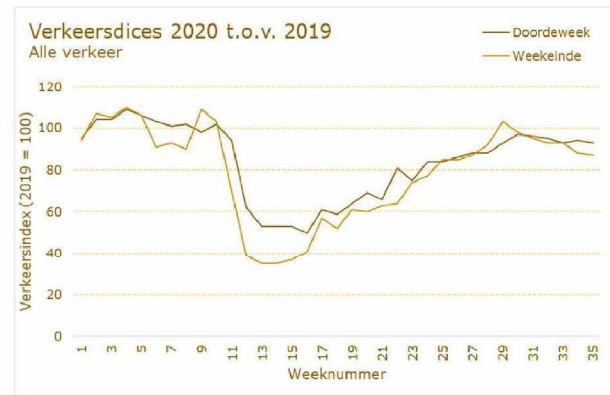

Personenmobiliteit (2)

Wegverkeer

- Het gebruik van het hoofdwegennet was afgelopen weken vergelijkbaar met 2019. Het gebruik lag rond de 87-93% ten opzichte van het niveau van 2019 (gemeten in intensiteiten).
- De spreiding van het wegverkeer over de dag lijkt redelijk op het patroon van 2019.
- Over de maand augustus was er 48% minder congesties dan in 2019.

Fietsen en lopen

- Het aantal fiets- en loopverplaatsingen fluctueert. Beiden lagen afgelopen week onder het niveau van begin maart. De afgelegde afstand per verplaatsing met de fiets en te voet lagen beiden hoger dan begin maart.

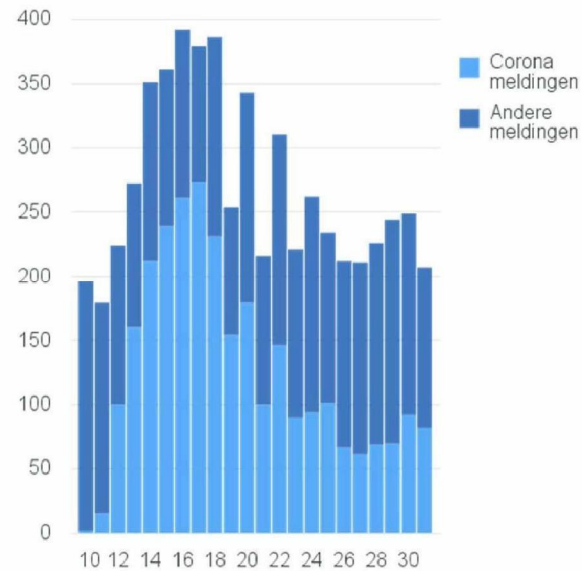
Personenmobiliteit naar motief

- Het aantal verplaatsingen voor werk en onderwijs op werkdagen nam afgelopen week toe naar 64% van het niveau van begin maart, waarschijnlijk als gevolg van de aflopende vakantieperiode.
- Met het beëindigen van de vakantieperiode neemt het aantal recreatieve activiteiten weer af.

1. Naleving

- › Aantal coronameldingen (t/m zondag 2 augustus) van iSZW tot en met week 31 komt op 2.797.
- › Er is een lichte stijging van het aantal coronameldingen te zien t.o.v. de vorige rapportage (t/m week 29). Het aandeel coronameldingen t.o.v. het totaal aantal meldingen (7.403) is gelijk gebleven (38%).
- › 50% van de 1.653 coronameldingen omtrent gezond en veilig werken gaan over onvoldoende afstand op de werkvloer
- › 8% van de coronameldingen omtrent gezond en veilig werken betreft zieke werknemers op de werkvloer.

2. Maatschappelijke gevolgen

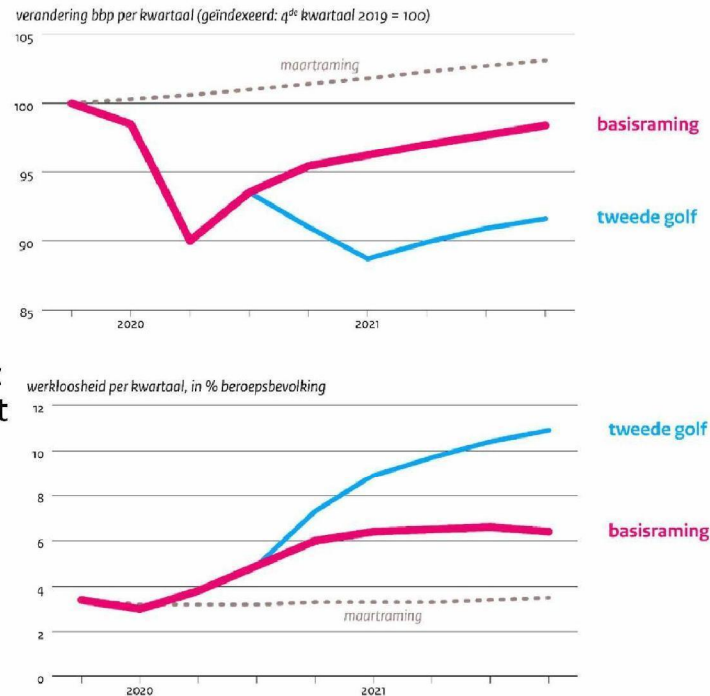
Indicatoren	Kerngetallen	Toelichting
Algemene bijstand	Divosa Benchmark Werk & Inkomen: Het aantal aanvragen voor bijstand lag in juli nog steeds 20% hoger dan voor de coronacrisis. De toegenomen instroom is daarmee afgenomen ten opzichte van de toegenomen instroom in juni (30% hoger dan voor de coronacrisis). Onder alle leeftijdsgroepen is de instroom hoger dan voorheen, maar onder jongere leeftijdsgroepen is de groei het grootste. De groei van de bijstand is direct gelinkt aan de coronamaatregelen waardoor veel (vooral werknemers met flexibele contracten) hun werk verloren. De daling van de bijstand die in 2017 inzette, is daarmee gekeerd. Inmiddels ligt het aantal bijstandsuitkeringen weer op het niveau van zomer 2019.	
Armoede	SCP: Kwetsbare groepen lopen grootste risico op werkverlies en armoede door coronacrisis. Het grootste risico om hun baan te verliezen hebben mensen met een flexibel dienstverband in een sector die naar verwachting gaat krimpen. Relatief veel werknemers met een niet-westerse migratieachtergrond, laag opgeleide mensen en mensen met een arbeidsbeperking voldoen aan beide criteria	
Schuldhelpverlening	<u>Verzoeken tot toelating WSNP*</u> <u>Dwangakkoorden**</u> 215 (mei) 191 (februari) 279 (juni) 181 (maart) 223 (juli) NVVK verwacht vanwege de coronacrisis voor 2020 en daarna een stijging van het aantal hulpvragen met minimaal 30 %. Dit gaat voornamelijk om een groep die niet eerder in aanraking is geweest met de schuldhelpverlening.	*Is een wettelijke regeling voor mensen met probleemschulden. Als men de regeling positief doorloopt, ontvangt hij/zij de schone lei en raakt hierdoor schuldenvrij. Duurt max 5 jaar. ** Een schuldenaar kan een dwangakkoord verzoeken als één (of een aantal) schuldeiser(s) zonder goede reden weigert in te stemmen met een schuldregeling via de gemeente of kredietbank.
Voedselbank	Voedselbanken NL: Vergeleken met juni 2019 zien voedselbanken een toename van circa ruim 8,7% (cijfers juni 2020). Dat is een verdere stijging ten opzichte van toename in mei 2020 (5%). Verschillen tussen steden zijn groot, zo laat Amsterdam een stijging van een kwart zien, en Groningen zelfs een lichte daling.	

3. Economische gevolgen NL

3.1 Ramingen: stevige economische krimp

- Verschillende instanties hebben ramingen gegeven voor de economische groei. De omvang loopt uiteen, maar er is **consensus dat de Nederlandse economie een stevige krimp staat te wachten in 2020 en dat de werkloosheid fors zal oplopen**. Herstel in 2021 zeer onzeker.
- **CPB basisraming:** een krimp van -5,1% in 2020, en een gedeeltelijk herstel in 2021 met 3,2% groei. De werkloosheid loopt flink op; tot 4,4% in 2020 en 6,5% in 2021.
- **De Commissie** raamt bij de zomerraming een krimp van 6,8% voor NL, en een groei van 4,5% in 2021.

3. Economische gevolgen NL

3.2 Realisaties: Vertrouwensindicatoren en arbeidsmarkt in het rood, herstel fin. markten, vervoer en pintransacties

Indicator	2-mrt	9-mrt	16-mrt	23-mrt	30-mrt	6-apr	13-apr	20-apr	27-apr	4-mei	11-mei	18-mei	25-mei	1-jun	8-jun	15-jun	22-jun	29-jun	6-jul	13-jul	20-jul	27-jul	3-aug	10-aug	17-aug	24-aug	31-aug	7-sep
Lockdown index (Oxford)	1	32	67	74	79	80	80	80	80	80	69	69	69	63	63	59	59	45	40	40	40	40	40	40	44	45		
Mutatie uitgestelde belastingsschuld, € mln					177	300	300	500	500	500	150	1050	600	2300	2120	587	1375	7	731	-355	1969	598	-583	-1077	666	976	-243	-1371
Mutatie lening en kredietruimte, totaal €23,7 mld							3			0,8	4		1		2,2		1,8		1,8				2,8			1,7		
Consumentenvertrouwen			-2				-22		-27		-31		-29		-27		-26		-26									
Productantenvertrouwen			0				-29				-25				-15				-9									
Electriciteitsverbruik (j-o-j%)	-3%	-8%	-8%	-11%	-11%	-13%	-11%	-11%	-11%	-14%	-5%	-7%	-3%	-7%	2%	0%	-4%	-4%	-6%	-2%	-6%	-1%	2%	14%	6%			
Aantal pintransacties, miljoen	104	105	92	81	81	88	79	95	89	91	88	94	101	98	101	104	110	105										
Advertentieuitgaven (j-o-j%)	2%	0%	-15%	-37%	-39%	-40%	-35%	-30%	-27%	-38%	-27%	-27%	-20%	-24%	-24%	-13%	-13%	-1%	-11%	1%	7%	-1%	-5%	0	5%	-9%		
Nieuwe inschrijvingen KvK	6.175	4.028	4.805	4.481	4.363	3.389	4.322	4.085	4.905	5.743	4.211	5.273	5.394	6039	5323	7332	7705	6012	5735	5149	5550	5162	4788	5291	6086	6029		
Werkhandel, volume (j-o-j%)	-3%	-3%	-3%	-3%	-3%	-12%	-12%	-12%	-12%	-1%	-1%	-1%	-1%	8%	8%	8%	8%	8%										
Faillissementen (3-weeks gemiddelde)	74	75	75	64	63	73	79	91	86	83	76	78	85	78	70	72	59	61	53	62	53	48	45	53	46			
Aantal werkenden	9.040	9.040	9.040	9.040	9.040	8.880	8.880	8.880	8.880	8.856	8.856	8.856	8.856	8901	8901	8901	8901	8901	8905	8905	8905	8905						
Aantal werklozen	273	273	273	273	273	314	314	314	314	330	330	330	330	404	404	404	404	404	419	419	419	419						
Aantal gewerkte uren per week	33	33	29	29	29	29	29	29	29	27	27	27	27	28	28	28	28	28										
AEX (weekgemiddelde)	557	484	404	475	471	500	491	509	527	505	512	531	528	561	565	565	564	564	562	562	562	564	560	562	564	566	553	543
Internationale volatiliteitsindex	37	58	75	63	53	45	40	42	34	33	32	29	28	26	32	34	33	33	28	29	25	25	24	23	23	23	28	30

Bron: Belastingdienst, Betaalvereniging Nederland, CBS, CBOE, Entso-e, ING, Kamer van Koophandel, Nielsen, Oxford University en UWW

8-9-2020

3. Economische gevolgen

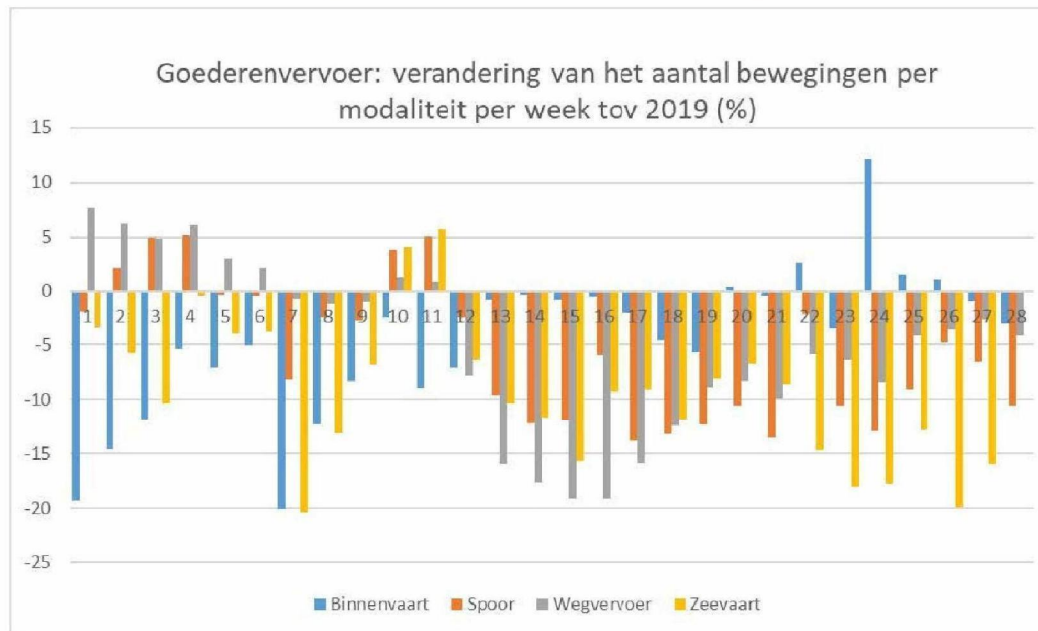
Toelichting kleurentabel

- Deze specifieke crisis brengt verschillende schokken teweeg met elk een verschillend effect en dynamiek:
  - **Vertrouwen:** is snel fors gedaald en blijft **laag en negatief**. Na een zeer beperkt herstel in juni en juli zijn consumenten in augustus weer wat pessimistischer. Dit komt doordat het oordeel over het economisch klimaat negatiever is. Bijna 90% van de respondenten verwacht dat de werkloosheid gaat oplopen.
  - **Liquiditeit:** Het niveau van de uitgestelde belastingen daalt de laatste 2 weken licht, doordat bedrijven weer aflossen. De gebruikte leen- en kredietruimte bij banken neemt nog steeds toe.
  - **Pintransacties:** consumenten hebben in het begin extra gespaard en pinnen inmiddels weer ongeveer net zoveel.
  - **Arbeidsmarkt:** De arbeidsmarkt reageert doorgaans **met een vertraging op de crisis**. Al duidelijk zichtbaar is de daling in het aantal werkte uren, piek in werkloosheid zal nog komen. Dat kan mogelijk structurele schade aanbrengen aan de economie.
  - **Financiële markten:** hebben waarschijnlijk deels al een crisis **ingeprijsd** en profiteren daarnaast van de forse monetaire verruiming van centrale banken. Indien de beurzen wereldwijd instorten, kan de recessie worden verzwaard. Tot nu toe is daarvoor nog geen aanwijzing.

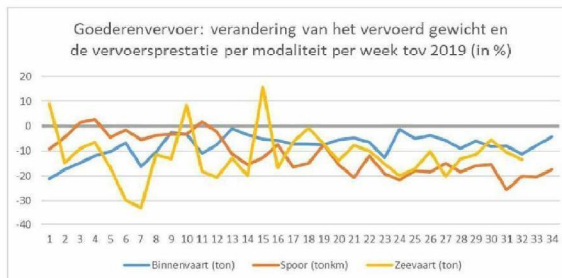
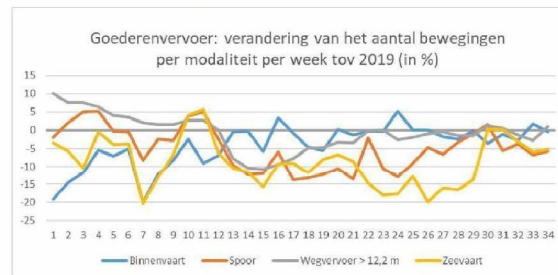
3. Economische gevolgen

Goederenvervoer: verandering van het aantal bewegingen

Goederenvervoer

Data: CBS (de data zijn gecorrigeerd voor feestdagen)

- Het aantal bewegingen lag in week 34 lager dan in 2019:
  - Het aantal bewegingen in de zeevaart was 5% minder, via het spoor was het 6% minder dan in dezelfde periode in 2019.
  - Het aantal bewegingen in de binnenvaart was nagenoeg gelijk aan 2019.
- Het vervoerd gewicht en de vervoersprestatie waren in week 34 nog steeds lager dan in 2019:
  - Het vervoerd gewicht in de binnenvaart lag 4% onder het niveau van 2019.
  - De vervoersprestatie in tonkm van het spoorvervoer het spoor was 17% onder het niveau van 2019.
  - Het vervoerd gewicht in de zeevaart blijft 13% achter (week 32).

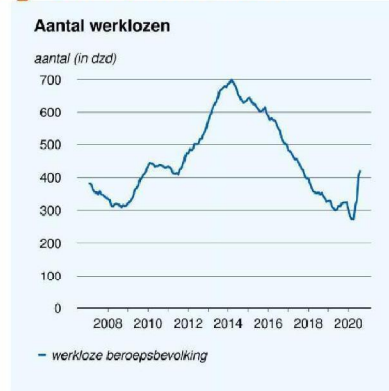

3. Economische gevolgen

3.5 Arbeidsmarkt– Verslechtering zal doorzetten

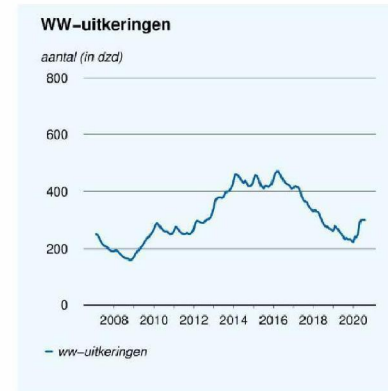
Het aantal **werkenden blijft deze maand stabiel**. De werkzame beroepsbevolking stijgt met 4 duizend naar 8.905 duizend mensen

De **werkloosheid** stijgt beperkt in juli. De werkloze beroepsbevolking **stijgt met 15 duizend** naar 419 duizend mensen

Het werkloosheidspercentage stijgt van 4,3% naar 4,5%.

De stijging is kleiner dan verwacht. Om op het geraamde jaargemiddelde te komen zou een gemiddelde lineaire stijging van 29 duizend per maand nodig zijn, terwijl de gerealiseerde stijging in juli 15 duizend was.

Het aantal WW-uitkeringen **blijft stabiel, terwijl een stevige toename verwacht werd**.

Er is zowel een toename van instroom als van uitstroom. Vooral de uitstroom uit de WW vanwege het bereiken van de maximale WW-duur is toegenomen, dit betreft relatief veel jongeren.

8-9-2020

Bron: [CBS](#) en [UWV](#).

3. Economische gevolgen

Arbeidsmarkt – Sommige sectoren / groepen hard geraakt

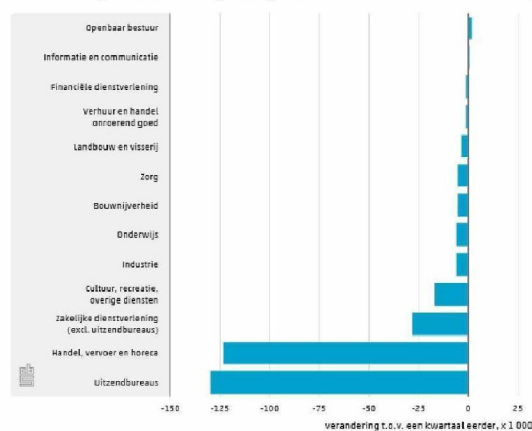
De crisis raakt sommige sectoren harder dan andere:

Het aantal banen nam in het tweede kwartaal af met 322 duizend (-3%). De sterkst getroffen sectoren zijn:

- Uitzendbureaus (-130 dzd)
- Handel, vervoer en horeca (-123 dzd)

Bron: [CBS](#)

Ontwikkeling banen, seizoengecorrigeerd, 2^e kwartaal 2020

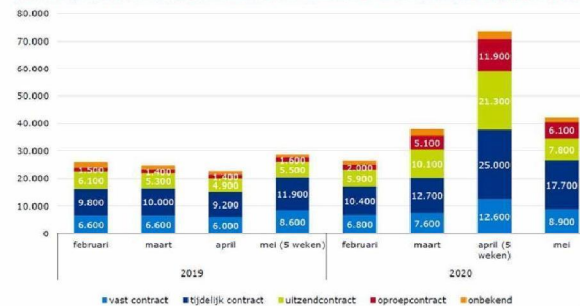

8-9-2020

Ook flexwerkers en jongeren hard geraakt:

- Vooral personen met een tijdelijk, uitzend- en oproepcontract stromen sinds maart in de WW. De instroom piekte in april en nam in mei weer af. Zie figuur hieronder. Bron: [UWV](#)
- Jongeren hebben vaker een flexcontract en werken vaak in de hard geraakte sectoren. Bron: [UWV](#)
- Je ziet daarom dat de werkzame beroepsbevolking met name onder jongeren sterk afnam in april en mei. In juni nam dit aantal weer iets toe en in juli bleef het nagenoeg constant. Bron: [CBS](#)

Figuur 1 Nieuwe WW-uitkeringen naar contractvorm voorafgaand aan de WW (voorlopige cijfers)

19

4. Gebruik huidige noodmaatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Toelichting
NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid)	<u>T/m 28 augustus:</u> <u>41.521 aanvragen NOW2</u>	Het loket voor de NOW1 is sinds 5 juni gesloten: van de 148.000 aanvragen zijn er 139.000 goedgekeurd (9,9 miljard euro). Het loket voor de NOW2 is sinds 1 september gesloten. De laatste betaalrun volgt deze week. Vanaf volgende week staan de cijfers stil.
Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)	<u>T/m 12 augustus:</u> <u>95.000 aanvragen Tozo 2</u>	SZW schat het gebruik van de Tozo aan de hand van een steekproef onder 150 gemeenten. De Tozo1 komt naar schatting uit op 374.000 aanvragen. Zie de aantallen voor de Tozo2 links.
TVL (Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB)	<u>T/m 24 aug:</u> <u>26.500 aanvragen</u>	Er zijn 27.800 aanvragen toegekend, 257 miljoen euro is uitbetaald. Totaalbedrag toegekend 344 miljoen euro.
Belastinguitstel	<u>T/m 27 augustus:</u> <u>196.000 debiteuren</u>	De omvang van de uitgestelde belastingen is <u>13 miljard euro</u> . Sinds 26 juni is dit niveau redelijk stabiel, aangezien bedrijven ook weer relatief snel en veel aflossen.
BMKB-C BKMBL-C GO-C KKC (Kleine Kredieten Corona GarantieRegeling)	<u>T/m 1 sept:</u> Het totaal aantal bedrijven dat gebruik maakt van de regelingen is ruim <u>5800</u>	BMKB-C: <u>822 miljoen</u> BKMBL-C: <u>144 miljoen</u> GO-C: <u>609 miljoen</u> KKC: <u>37 miljoen</u>

4. Gebruik gesloten noodmaatregelen

Maatregelen	Totaal Aantal	Toelichting
TOGS (Tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren COVID-19)	T/m 9 aug: <u>221.387 aanvragen</u>	Van alle aanvragen (links) zijn er 215.274 toegekend en 5654 afgewezen. Er zijn 459 aanvragen in behandeling. Het grootste aantal aanvragen komt van restaurants, haarverzorging en andere eetgelegenheden. Tot en met 9 aug is er <u>861 miljoen uitbetaald</u> . 99% van de aanvragen is afgehandeld, 93% van de aanvragen is ingediend door bedrijven waar <10 mensen werken.
TOFA (Tijdelijke overbruggingsregeling voor flexibele arbeidskrachten)	T/m 27 aug: <u>22.816 aanvragen</u>	Het loket is gesloten. Ongeveer de helft van de aanvragen (12.585) is afgewezen. Dit komt voornamelijk doordat mensen te weinig hebben verdiend in februari of teveel in april en daarmee niet voldoen aan de voorwaarden
Regeling cultuursector		Verdeeld over verschillende instellingen waarbij het grootste deel gaat naar al gesubsidieerde producerende instellingen, een monumentenlening en de regionale instellingen. Totaalbedrag 300 miljoen euro beschikbaar gesteld en uitgekeerd.
Regeling landbouw: Sierteelt, voedingsindustrie en fritesaardappelen	T/m 24 aug: Sierteelt/ voedingstuinbouw: 1622 aanvragen Fritesaardappelen: 1199 aanvragen	<u>Sierteelt/voedingstuinbouw:</u> Toegekend: 200 miljoen (v.d. 600 miljoen) <u>Fritesaardappelen:</u> Toegekend: 54,3 miljoen (v.d. 50 miljoen)

4. Gebruik noodmaatregelen

Tozo maakt zelfstandigen schokbestendiger

- › Zelfstandigen zijn kwetsbaarder voor inkomensverlies dan werknemers.
- › De Tozo maakt dat een aanzienlijk kleiner deel van de zelfstandigen bij omzetverlies op korte termijn in de financiële problemen raakt.

- › Bron:
[CPB en AFM](#)

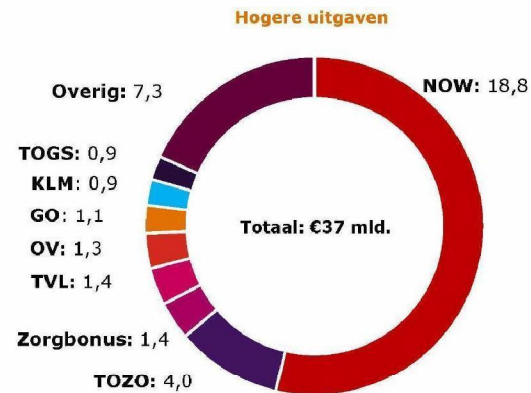

4. Stand overheidsfinanciën

historisch tekort, oplopende schuld

- We stevenen dit jaar af op een **historisch begrotingstekort van €55 miljard in 2020**, oftewel 7% bbp. De overheidsschuld loopt daardoor op van 48,8% tot 59,3%. Tussen februari en mei is de schuld al met €61 miljard opgelopen (bron: CBS).
- Er zijn op dit moment voor **€37 miljard aan extra uitgaven** ingeboekt voor 2020 (bovenop verschuivingen binnen de kaders).
- Ten opzichte de Miljoenennota is de **raming van de inkomsten met €23,1 miljard verlaagd**. De verlate inkomsten a.g.v. belastinguitstel zijn zoveel mogelijk toegerekend aan 2020 (volgens EMU-regels).

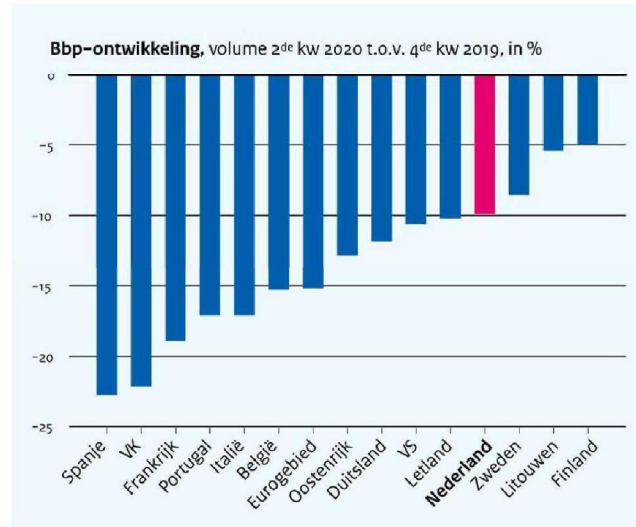

5. INTERNATIONAAL

Internationaal – economische ontwikkelingen

- **Bbp-realisaties 2de kwartaal:** Spanje (-22,1%), Frankrijk (-19,0%), Italië (-17,3%), Portugal (-16,5%), België (-14,5%), Oostenrijk (-13,3%), Duitsland (-11,7%). Bron: [Eurostat](#).
- **Zomerraming Commissie:** Volgens de raming van de Commissie zal de economie van de eurozone met 8,8% krimpen in 2020. De eurozone opereert zo'n 25-30% onder economisch potentieel. De diepte van de recessie verschilt, met name zuidelijke landen worden zwaar geraakt..
- **VS:** het aantal werkloosheidsaanvragen is in de VS de voorgaande week weer boven 1 mln gestegen, van 971 duizend tot 1,106 mln, voor de 22e achtereenvolgende week extreem hoog; de werkloosheid daalde van 10,6% naar 10,2%.
- **De WTO ziet een historische daling van de wereldhandel** in het tweede kwartaal. Op basis van de WTO's Goods Trade Barometer ziet de WTO enig herstel in het 3e kwartaal.
- **PMI-cijfers iets lager voor Eurozone:** de inkoopmanagersindex voor de eurozone is in augustus iets gedaald, maar duidt nog steeds op groei (>50). De index wijst op een toename van economische activiteit t.o.v. de vorige maand. De huidige onzekerheid en extreme krimp in K2 vragen wel om enige voorzichtigheid bij de interpretatie van de PMI-cijfers.

	PMI; < 50 duidt op krimp				
	apr	mei	jun	jul	aug
Eurozone	13,6	31,9	48,5	54,9	51,6
VS	27	37	47,9	50,3	
Japan	25,8	27,8	40,8	44,9	44,9
VK	13,8	30	47,7	57,0	60,3
Duitsland	17,4	32,3	47,6	55,3	53,7
Frankrijk	11,1	32,1	51,7	57,3	51,7

- › In de meeste omringende landen blijft het aantal besmettingen dalen (Bel, Den, VK, ZWE, ZWI). Tegelijk blijft het aantal besmettingen oplopen in Zuid-Europa (SPA, ITA en FRA). Vooral in Spanje ligt het aantal besmettingen hoog: in de regio Madrid lag het aantal besmettingen op 03/09 op >400/100 000 inwoners/14 dagen (tien keer hoger dan het NL gemiddelde).
- › Opvallend is daarbij dat in al deze landen de (eerdere) stijgingen net als in Nederland maar zeer beperkt leidden tot toenemende ziekenhuisopnames en overleden patiënten.
- › België heeft komende weken vermoedelijk een overcapaciteit aan testlaboratoria en is overweegt deze aan te bieden aan NL. Er is opvolging met VWS.
- › Belgisch BZ en provincie Antwerpen hebben NL verzocht het reisadvies voor de provincie Antwerpen af te schalen naar geel. Kleurcode oranje wordt vooralsnog gehandhaafd, volgend op advies van RIVM, maar dit advies kan veranderen bij dalende besmettingen.
- › Bron BZ-3-9-2020

Caribische delen van het Koninkrijk (d.d. 06-09, cijfers SXM 04-09)

Maximaal controleren (incl. zorg kwetsbare personen)	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten
Aantal positief geteste mensen totaal (sinds vorige week)	10 (+3)	6 (+2)	5	92 (+24)	2449 (+452)	511(+48)
Aantal actieve besmettingen	3	3	1	46	1229	190
Aantal ziekenhuisopnamen actueel (cumulatief)	1 (2)	0	0 (1)	0 (4)	31 (69)	7 (41*1)
Aantal patiënten op IC actueel (cumulatief)	1 (2)	n.v.t.	0 (0)	0 (2)	8 (16)	0 (17*)
Aantal patiënten overleden totaal (sinds vorige week)	0	0	0	1	14 (+4)	19 (+2)
Beschikbaarheid IC bedden voor Corona						
Beschikbaarheid zorgpersoneel						
Beschikbaarheid hulpmiddelen						
Testcapaciteit						
Continuïteit acute zorg in de regio						
Interinsulair patiëntenvervoer						

Caribisch Nederland

- De drie openbare lichamen hebben de reeds geldende maatregelen verlengd tot eind van deze maand n.a.v. nieuwe besmettingen
- Bonaire heeft ook aanvullende maatregelen genomen: De vliegverbinding met Curaçao is per 4 september beëindigd. Daarnaast zijn er maximaal aantal mensen bij publieke bijeenkomsten vastgesteld
- Op 28 augustus is de TK geïnformeerd over vervolg op de eerste twee noodpakketten. Uitgangspunt blijft dat voor CN een vergelijkbare benadering wordt gekozen als voor EU NL. Daardoor wordt tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies met negen maanden verlengd. Ook de maatregelen tot tijdelijke verlaging van de tarieven voor energie, telecom en drinkwater wordt verlengd met een jaar